

Ob štiridesetletnici Lingvističnega krožka Filozofske fakultete v Ljubljani

Lingvistični krožek je nastal 1953 kot strokovna združba jezikoslovcev Filozofske fakultete Univeze v Ljubljani in Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Sprva je bil neformalna organizacija brez določenega predsednika, 1964 je predsedništvo kot primus inter pares prevzel Stanko Škerlj; 1973 ga je nasledilo tričlansko predsedstvo v sestavi Franc Jakopin, Janez Orešnik in Mitja Skubic. Januarja 1992 se jim je kot četrti član pridružil Stojan Bračič in prevzel skrb za spored sestankov od Janeza Orešnika, ki je to breme z nekaj krajšimi prekinitvami nosil od januarja 1964; kot prvi tajnik je sestavil tudi poročilo ob dvajsetletnici krožka.¹ Poročilo o delu v tretjem desetletju je sestavil Velemir Gjurin.² Tajniki krožka so oblikovali, razmnoževali in raznašali vabila, shranjevali v arhiv podatke o predavanjih in jih ob koncu akademskega leta zbrali v poročilu o delu. V obdobju, ki ga popisuje poročilo (akademska leta 1983/84 — 1991/92), se jih je izmenjalo devet.³

Prvi del sestanka je predavanje, drugi del razprava o njem. Navada je, da razpravo vodi predavatelj sam. Včasih je diskusija daljši del sestanka, npr. 2. novembra 1987 (384. sestanek), ko je v krožku uvodni besedi Janeza Orešnika in Aleksandre Derganc sledila razprava o pojmu 'poved'.

Sestankov je bilo več kot v prejšnjem desetletju: skupaj jih je bilo 229, največ na akademsko leto 29 (1990/91), najmanj 21; dvakrat jih je bilo 24 (1984/85, 87/88), dvakrat 25 (1988/89, 91/92), po enkrat 26 (1989/90), 27 (1986/87) in 28 (1985/86).

Nastopilo je 160 predavateljev. Po osemkrat sta predavala Franc Jakopin in Jože Toporišič, šestkrat Alojz Jembrih, po petkrat Stanko Klinar in Janez Orešnik; sedem predavateljev je nastopilo po trikrat⁴, 26 po dvakrat⁵ in 123 po enkrat⁶.

S FF je bila skoraj tretjina predavateljev (47): 20 z Oddelka za slovanske jezike (med njimi li s katedre za slovenski jezik), 14 z Oddelka za germanske jezike (med njimi osem s katedre za angleški jezik in štirje s katedre za nemški jezik), pet z Oddelka za romanske jezike, štirje z Oddelka za primerjalno jezikoslovje, po dva z Oddelka za klasično filologijo in Oddelka za filozofijo (kot edinega zastopanega nejezikoslovnega oddelka).

Izmed drugih fakultet ljubljanske univerze so dale predavatelje štiri fakultete: Fakulteta za elektrotehniko in računalništvo dva, prav tako Teološka fakulteta, po enega pa Pedagoška akademija in Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo. Univerzo v Mariboru je zastopalo 6 predavateljev.

Med ustanovami zunaj ljubljanske univerze je daleč največ predavateljev prispeval ZRC SAZU (19); Pedagoški inštitut v Ljubljani je dal tri, Inštitut Jožef Štefan po dva predavatelja; po enega so prispevali Iskra Delta, Iskra - Center za elektrooptiko, SNG Drama, Slovensko orientalistično društvo, Inštitut za sociologijo in STŠ Celje. Predavatelj iz Slovenije je bilo skupaj 90.

Iz drugih republik pokojne Jugoslavije je prišlo osem predavateljev: štirje z univerze v Zagrebu, po eden z univerz v Beogradu, Novem Sadu, Prištini in Skopju.

IZ DELA DRUŠTEV

Med predavatelji iz drugih evropskih držav prevladujejo tisti iz držav nemškega jezikovnega področja: po 19 jih je prišlo iz Avstrije (sedem z univerze v Celovcu, pet z univerze na Dunaju, po trije z univerz v Gradcu in Salzburgu, medtem ko je en predavatelj zastopal Infoterm Dunaj) in Nemčije (pet z univerze v Regensburgu, štirje z univerze v Mtlchnu, po dva z univerz v Bayreuthu in Hamburgu ter po eden z univerz v Augsburgu, Bochumu, Bonnu, Freiburgu, Heidelbergu in Tübingenu). Iz Italije je prišlo sedem predavateljev (trije z univerze v Trstu, po eden iz Čedad, Genove, Perugia in Viterba). Po dva predavatelja sta prišla iz Madžarske (univerza v Budimpešti, Akademij a znanosti v Budimpešti), Švedske (univerza v Uppsali, švedska akademija znanosti), Češke (ena izmed njiju s Karlove univerze v Pragi) in Norveške (univerza v Oslu). Po enega predavatelja smo dobili iz Francije (Univerza v Parizu III), Danske (univerza v Aarhusu), Španije (Universidad complutense v Madridu) in Belorusije (univerza v Minsku). Skupaj je prišlo iz evropskih držav 160 predavateljev.

Od neevropskih držav so bile z dvema predavateljema zastopane ZDA (Univerza Corneli, Ithaca in Univerza Ann Arbor, Michigan) ter Japonska z eno predavateljico (Univerza v Tsukubi).

Tudi obisk predavanj je bil glede na prejšnje obdobje večji: največje povprečno število poslušalcev je bilo 26 v akademskih letih 1985/86 in 1987/88, najmanjše 21 v akademskem letu 1983/84; sicer je bil povprečni obisk 19 (1990/91), 21 (1984/85, 88/89, 89/90) in 24 poslušalcev (1986/87, 91/92); številke so seveda zaokrožene in izračunane na podlagi ohranjenih podatkov o udeležbi na sestankih. Največ poslušalcev (52) se je zbralo na predavanju prof. Katičiča januarja 1985.

Največkrat obravnavani jezik je bila slovenščina (62-krat); od slovanskih jezikov so bili obravnavani še srbohrvaški (šestkrat), ruski (trikrat), poljski (enkrat) in makedonski (enkrat). Angleščina je bila predmet 20 predavanj, nemščina 11 predavanj, po enkrat so bile obravnavane islandščina, švedščina in danščina. Med romanskimi jeziki se je po trikrat predavalo o italijanščini in francoščini ter po enkrat o španščini in katalonščini. Klasična jezika sta bila obravnavana petkrat: latinščina trikrat, stara

grščina dvakrat. Kitajščina je bila predmet štirih predavanj, japonščina in hebrejščina po treh, albanščina dveh, po enega madžarščina, stara indijščina in hetitsščina. Med jezikovnimi skupinami so bili slovanski jeziki obravnavani šestkrat, germanski štirikrat ter indoevropski enkrat.

Jezikovne ravnine so bile med predmeti predavanj zelo različno zastopane: po eni strani glasoslovje desetkrat in oblikoslovje sedemkrat, po drugi strani 31-krat skladnja in 42-krat besedje s frazeologijo (slovaropisje 15-krat, besedotvorje in imenoslovje po šestkrat, etimologija petkrat). O slogovnih raziskavah se je predavalo dvakrat, o pomenoslovju osemkrat, o besediloslovnih temah 14-krat, o pravopisu petkrat.

Kontrastivno analizo in prevajanje so predavatelji obravnavali osemkrat (levji delež je prispeval Stanko Klinar), pogost predmet so bili tudi opisi jezikovnih diasistemov (10) in jezikoslovnih teorij (12). Kot predmet sedmih predavanj bi lahko navedli zgodovino jezika, kot predmet 16 zgodovino jezikoslovja; 13-krat so predavatelji popisovali jezikovni pouk in težave pri njem; 12 je bilo opisov knjig in projektov (poleg tistih, ki so všteti med slovaropisna predavanja, predavanja o zgodovini jezikoslovja in predavanja o jezikovnem pouku).

Spričo naglega razvoja računalništva je razumljivo, da je glede na prejšnje obdobje močno naraslo število predavanj iz računalniškega jezikoslovja (10); med drugimi interdisciplinarnimi temami jih je bilo 11 socio lingvističnih in štiri s področja filozofske obravnave jezika.

350. sestanek je krožek priredil skupaj z Društvom za uporabno jezikoslovje, 455. sestanek skupaj s SAZU. Pri organizaciji 370. sestanka sta denarno pomagali Izobraževalna skupnost Slovenije in švicarski sklad Pro Helvetia; 402., 409., 475. in 507. sestanek je omogočil Kulturni in informacijski center ZRN v Zagrebu.

V teh desetih letih je krožek čakal štiristoti in 93. 1992, ko je predaval prof. dr. Mitja Skubic, petstoti sestanek Slavnostna predavanja se priredijo tudi ob življenjskih jubilejih zaslužnih članov krožka. Po ustaljeni navadi se v krožku predstavijo magistrske naloge in doktorske disertacije z jezikoslovnih oddelkov FF, medtem ko je bilo prikazov diplomskih nalog v preteklem obdobju manj; vendar ostaja vtis (tega se

IZ DELA DRUŠTEV

številčno ne da dokazati), da so prav študentje s svojo udeležbo pripomogli k večjemu obisku v zadnjem desetletju.

Razmnoževanje in razpošiljanje vabil se plačuje iz denarnih sredstev FF, prav tako pogostitev predavatelja; stroške potovanja in prenočitve so morali predavatelji (če ni bilo mogoče pridobiti pokroviteljstva kakšne zunanje ustanove) žal poravnati sami.

V poročilu ob tridesetletnici krožka omenjena misel, "da bi krožek objavljala sam svoja predava-

vanja ali obveščal v posebni publikaciji o jezikovnih novostih", je na žalost ostala samo misel; in vendar upamo, da bo za predavanji kdaj ostajalo zapisanega kaj več kot le naslov in izročki.

Kljub marsikdaj premajhnim denarnim sredstvom so postali sestanki Lingvističnega krožka prireditve, brez katerih si jezikoslovnega življenja na naši fakulteti ne bi mogli več predstavljati; trdno smo prepričani, da bo tudi v naslednjih desetletjih ostalo tako.

Matjaž Babič

Filozofska fakulteta v Ljubljani

Janez Orešnik: Ob dvajsetletnici lingvističnega krožka filozofske fakultete v Ljubljani, *Jezik in slovstvo* 1973/74, 5, 178-179.

Velemir Gjurin: Ob 30-letnici Lingvističnega krožka Filozofske fakultete v Ljubljani, *Jezik in slovstvo* XXX, 1984/85, 3, 101-104.

^A Po časovnem zaporedju: Jasna Makovec (germanistika), Tomaž Sajovic (slavistika), Erika Kržišnik Kolšek (slavistika), Tamara Ditrich (primerjalno jezikoslovje), Dušan Gabrovšek (germanistika), Irena Kovačič (germanistika), Rastko Šušteršič (germanistika), Frančiška Trobevšek Drobnak (germanistika), Matjaž Babič (klasična Biologija).

⁴ Dušan Čop, Martina Orožen, Marko Snoj, Mitja Saje, Peter Tancig, Andrej Ule, Ada Vidovič Muha.

^A Dana Blaganje, Marija Bolta, Ivanka Černelič, Margaret Davis, Sonja Horvat, Milena Hajnšek Holz, Marjeta Humar, Vesna Hadži Požgaj, Rexhep Ismajli, Henrik Jørgensen, Jože Krašovec, Tine Logar, Thomas Lloyd Markey, Tjaša Miklič, Jakob Müller, Vlado Nartnik, William Nemser, Chikako Shigemori Bučar, Mitja Skubic, Dragi Štefanija, Stane Suhadolnik, Alenka Šivic-Dular, Frančiška Trobevšek Drobnak, Karmen Teržan, Igor Žagar, Zinka Zorko.

[®] John Ole Askedal, Željko Bujas, Enrique Bernárdez, Andrej Bekeš, Harald Burger, Francka Benedik, Ivan Bratko, Philip Burt, Ladislav Brož, Norbert Boretzky, Marja Bešter, Wayles Browne, Matjaž Babič, Stojan Bračič, Eugenio Coseriu, Jordi Canals, Lorenzo Coveri, Franco Crevatin, Rada Cossutta, Nina Catach, William R. Cantrall, Bojan Cop, Saša Derganc, Janez Dular, Michael Domschke, Norman Denison, Marion Doria, Franz Dotter, Wolfgang U. Dressler, Johannes Erben, Stig Eliassen, Tomaž Erjavec, Tomaž Erzar, G. Francescato, Helmut Felber, Metka Furlan, Gertraud Fink Oczlon, Dušan Gabrovšek, Velemir Gjurin, Berta Golob, Robert Hinderling, Lena Holmqvist, Gertraud Havranek, Hans Jiligen Heringer, Oros Mariu Ilie, Vladimir Ivir, Elza Jereb, Ralph Jodlbauer, Georgy Juhasz, Anton Janko, Michael Job, Mirko Križman, Otto Kronsteiner, Radoslav Katičič, Tomo Korošec, Leon Krek, Thomas Krisch, Fran; Križanič, Janez Keber, Martina Križaj Ortar, Erika Kržišnik Kolšek, Ferenc Kiefer, Gert Klingenschmitt, Johann Koeberl, Olga Kunst Gnamuš, Albina Lik Nečak, Claire Lusebrink, Rosemarie Luhr, Angelika Lutz, Birger Liljestränd, Jasna Makovec, Pavica Mrazovič, Giovan Battista Moretti, Majda Merše, Dora Maček, Erika Mihevc Gabrovec, Klaus Matzel, John Peter Maher, Branka Marinčič, Maja Milčinsla, France Mihelič, Sveinn Mønnesland, Vilko Novak, Boris Norman, Bernard Nežmah, Jožica Narat Štrekelj, Irena Orel Pogačnik, Andreja Prijatelj, Vladimir Pogačnik, Hubert Petersmann, Vlasta Pacheiner Klander, Magnus Pétursson, Jarmila Panevová, Mira Pihler, Hainz-Dieter Pohl, Z. Praznik, Breda Pogorelec, Francka Premk, Ingo Reiffenstein, Emst Risch, Fabrizio D. Raschella, Franz Simmler, Petr Sgall, Karl Somig, J. Svartnik, Roman Savnik, Marjeta Senčar, Andrej Snedec, Liliana Spinazzi Menai, Gunnar Svane, Yuriko Sunakawa, Ante Sušjan, Majda Senčar, Vera Smole, Jože Sever, Elmar Seebold, Nada Šumi, Nada Šabec, Marija Štros Bračko, Rastko Šuštaršič, Günther Sigott, Tomaž Sajovic, Suzanna Topoliška, Anton Trstenjak, Elmar Temes, Miloš Tavzes, Manfred Wacht, Tomas Varadi, Theo Vennemann, Otmar Werner, Ruth Wodak, Ulrich Wandruszka, Janez Zor, Zoran Žiletič, France Žagar, Stanko Žepič, Robert Zett.

ⁿ Ker sega ohranjeni del arhiva samo do akademskega leta 1988/89, sem si za prejšnje obdobje pomagal z letnimi poročili in podatki, ki mi jih je ustrezljivo nanizal prof. Orešnik. Če sem koga izmed predavateljev pozabil omeniti, se mu iskreno opravičujem.